

שיכון ובינוי נחקרה, התובעים הזדרזו "לתפוס מקום" — והפסידו לתביעה מאוחרת

ביהמ"ש העליון אינו רוצה להתעסק בתחרות בין מגישי תביעות ייצוגיות ■ כשבפרשת שיכון ובינוי הוגשו שתי תביעות בפער של חודשיים, המחוזי העדיף את התביעה המאוחרת - והערעור שוב נדחה

אפרת נוימן 06:14 התראות במייל

פרויקט של SBI — החברה הבת של שיכון ובינוי בניגריה צילום: George Osodi / Bloomberg

זה מתחיל בהודעה על מיזוג, בחקירה של חברה ציבורית שנהפכת לגלויה, או בדיווח על הסדר מתגבש עם רשויות האכיפה בישראל או בחו"ל. לא חולפים יומיים, ולפעמים אף פחות, וכבר מוגשת תביעה נגזרת או ייצוגית בשם בעלי מניות. המטרה היא "לתפוס מקום" בראש התור, לפני שיוגשו תביעות ייצוגיות או נגזרות נוספות, שכן בתי המשפט נוטים לקבוע כי בסופו של דבר תנוהל תביעה אחת, ומי שינהל אותה יהיה התובע שהגיש את התביעה הראשונה.

עורכי דין מתחרים זה בזה על ההזדמנות העסקית שבניהול תביעה מסוג זה, במיוחד בתביעות בהיקף משמעותי שיכולות להניב שכר טרחה גבוה. באחד המקרים זה הגיע למחוזות האבסורד, כשבאותו יום הוגשו כמה תביעות, עורכי הדין התייצבו בשבע בבוקר בבית המשפט, ואז רבו ביניהם מי ניצל קשרים שהיו לו במזכירות בית המשפט כדי לזכות בקדימות בהגשת הבקשה.

מיטב הכתבות, העדכונים והפרשנויות, מדי יום ישירות אליכם למייל

דוא"ל *

sha.matan@gmail.com

להרשמה

אנא הינו כתובת אימייל

הבעיה היא שמהירות באה לעתים על חשבון האיכות. תביעה שאינה בשלה תניב במקרים רבים לציבור התובעים המיוצג ערך נמוך יותר מתביעה שהוכנה כראוי.

זו היתה הטענה במקרה של שיכון ובינוי (1518 **+2.15%**). בתחילת 2018 נהפכה גלויה חקירה נגד חברת שיכון ובינוי ונושאי משרה בהווה ובעבר בחשד למתן שוחד לעובדי ציבור בחו"ל — ויומיים לאחר הפרסום על החקירה הגלויה, הוגשה בקשה לתביעה ייצוגית שתוקנה חודש לאחר מכן.

במאי הוגשה תביעה נוספת, בידי תובע אחר, ביחס לאותם אירועים. זה היה האות לקרב: כל אחד מעורכי הדין טען שהבקשה האחרת היא זו שצריכה להימחק. מגישי התביעה הראשונה טענו שתביעתם ראויה, ויש לתת לה את היתרון של הראשונות. מגישי התביעה המאוחרת טענו שהגישו תביעה איכותית יותר, מגובשת יותר ומבוססת יותר — ולכן יש להעדיף אותם.

שנתיים וחצי – רק כדי להתחיל בתביעה

הליך ההתחרות בין שתי התביעות הייצוגיות סביב פרשת שיכון ובינוי באפריקה

20.2.18

המשטרה פותחת בחקירה גלויה נגד עובדים בחברת שיכון ובינוי, בחשד למתן שוחד לעובדי ציבור בחו"ל

22.2.18

בעקבות החקירה מוגשת בקשה תביעה ייצוגית בשם בעל מניות נגד החברה, אריסון השקעות ונושאי משרה

18.3.2018

מוגשת בקשת תיקון לתביעה שעיקרה הרחבת קבוצת המיוצגים וכן הוספת עובדות, תיקון חוות דעת מומחה ועדכון סכומי התביעה

01.5.2018

מוגשת בקשה נוספת ונפרדת לאישור ייצוגית ביחס למסכת אירועים דומה

29.7.2018

השופט מגו אלטוביה מבית המשפט המחוזי מכריע בעד

השופט מגן אלטוביה מבית המשפט הכלכלי בתל אביב קבע לפני שנתיים כי התביעה המאוחרת יותר היא זו שתמשיך להתנהל, שכן התביעה הראשונה אינה בשלה מספיק והוגשה בשיטת "קודם נתפוס מקום בתור ואחר כך נחקר, נבדוק ונתקן במידת הצורך".

על ההחלטה הוגש ערעור לבית המשפט העליון, שנדחה בשבוע שעבר. השופט יצחק עמית שכתב את פסק הדין, בהסכמת השופטים דוד מינץ ואלכס שטיין, בחר שלא להתערב בשיקול הדעת שהיה לבית המשפט המחוזי ודחה את הערעור.

פסק הדין המלא

מאחורי הקלעים של החלטה זו התחוללה דרמה. לפני ההחלטה בערעור, ואחרי שהתקיים דיון בפני ההרכב, זומנו הצדדים לפני חודש לדיון דחוף בפני עמית, שניסה ללחוץ עליהם להסכים לנהל את התיק יחד. רק לאחר שעורכי הדין המתחרים לא הגיעו להבנות, ניתן פס"ד שדחה את הערעור וקבע למערערים הוצאות של 10,000 שקל.

עד היום הוגשו ככל הידוע כעשרה ערעורים לעליון על החלטות בשאלת התחרות בין תובעים בנגזרות וייצוגיות, ובאף לא אחד מהמקרים הערעור התקבל. המסר שעולה מכך ומפסק הדין בעניין שיכון ובינוי הוא התנגדות עקרונית לערעורים מסוג זה על החלטות בשאלת התחרות בין תובעים, שמעמיסים על המערכת ומאריכים את ההתנהלות בתביעות.

שיקול דעת רחב לבית המשפט המחוזי

השופט יצחק עמית צילום: אמיל סלמן

החקירה נגד שיכון ובינוי ובכירה (אז עוד בשליטת שרי אריסון) נפתחה ב-20 בפברואר 2018. ב-22 לפברואר הגישו עורכי הדין שלומי מושקוביץ ונתי פולינגר בשם בעל המניות אמוץ חורב בקשה לתביעה ייצוגית נגד החברה, בעלת השליטה אריסון השקעות ושורה של בעלי תפקידים בעבר ובהווה.

בבקשה נכתב כי הנתבעים לא דיווחו על הפעילות הפלילית ועל הליכי אכיפה שננקטו בחו"ל בעקבותיה, והדבר הוביל לניפוח מלאכותי של מניות החברה — כך שלאחר חשיפת הפרשה ירד שער המניה בחדות.

ב-18 למאסר הוגשה בקשה לתיקון התביעה שכללה הרחבה של קבוצת המיוצגים, הוספת עובדות, עדכון סכומי התביעה ותיקון חוות הדעת. בתחילת מאי הוגשה בקשה נוספת לתביעה ייצוגית נגד החברה ובכירה ביחס לאותם אירועים בידי התובע עו"ד אילן ורדניקוב, באמצעות עורך הדין חגי שלו.

אלטוביה הכריע ביולי 2018 כי הבקשה המוקדמת יותר תימחק. לדבריו, התנהלותו של חורב והבקשה לתיקונים מלמדת שהתביעה הוגשה בשלב לא בשל. הוא הדגיש כי בעיניו ריצה לבית המשפט שתכליתה העיקרית היא ליצור חסם בפני מבקשים אחרים מעוררת חשש של היעדר תום לב.

לפי ההלכה שנקבעה בעליון, בעניין תביעות נגזרות שהוגשו בפרשת השוחד שנתנה טבע (פס"ד רבקה טכנולוגיות), הכלל הראוי לצורך הכרעה בין תובעים פוטנציאליים בתביעה נגזרת הוא שהעדיפות תינתן לראשון בזמן, שבקשתו מניחה תשתית ראייתית ראשונית לעמידה בתנאים לאישור תביעה נגזרת. ניתן לחרוג מהכלל במקרה שבו הבקשה המאוחרת תורמת לאיכות התביעה בכך שהיא מוסיפה "נדבך משמעותי". המקרה אמנם עסק בתביעה נגזרת, אך הוא רלוונטי גם לתביעות ייצוגיות.

עוה"ד מושקוביץ, פולינגר ויניב סטיס, שייצגו את חורב בערעור בעליון, טענו כי ההחלטה של אלטוביה מנוגדת להלכה זו. זאת מכיוון שהתביעה שלהם ובקשת התיקון שלה קודמים לתביעה של ורדניקוב, ולא נקבע שהתביעה השנייה הוסיפה "נדבך מהותי". לטענתם, אלטוביה השתמש בכלל הכרעה חדש ושגוי, לפיו עצם הגשת בקשה לתיקון מעידה על חסרונה של הבקשה הראשונה ועל ניסיון "לתפוס מקום בתור".

בהחלטה החדשה של עמית הוא לא התערב בקביעה של אלטוביה שלפיה ניתן היה לכלול את התיקונים כבר בבקשה הראשונה, וציין שיש היגיון בקביעה כי הבקשה הראשונה הוגשה כדי לתפוס מקום ואין לקבל התנהלות זו: "קשה להלום כי הגשת בקשה לתיקון, כשלעצמה, תרפא כל פגם שנפל בבקשה המקורית; וקשה להלום כי תובע ייצוגי המגיש בקשת אישור חפוזה וחסרה, לעולם ייצא ידי חובתו באמצעות הגשת בקשת תיקון מאוחרת".

פסק הדין מכיר בשיקול דעת רחב שהיה לאלטוביה בהחלטתו ומעביר את המסר שמדיניות העליון היא לצמצם ערעורים מהסוג הזה. נראה שגם עמית הבין שאם בית המשפט העליון יסכים פעם אחת להתערב ולהחליף את הבחירה של בית המשפט המחוזי — הוא צפוי לקבל גל של ערעורים כאלה.

התובע המייצג ורדניקוב מסר כי "מדובר במקרה נדיר שבו תביעה שהוגשה ראשונה נמחקת. גם בית המשפט המחוזי וגם העליון קבעו שהתביעה השנייה בזמן יותר רצינית ומבוססת, ויכולה לייצג את הציבור יותר טוב".

תגיות: [תביעה ייצוגית](#) [בתי משפט](#) [שיכון ובינוי](#)

להשקיע בחדדי-קרן? ההזדמנות שלך להשקיע במגרש של "הגדולים"

תוכן מקודם

תגובות

להוספת תגובה
מזוהה

לבחירת השם
ככינוי קבוע

שם

הזינו שם שיוצג באתר

תגובה

משלוח תגובה מהווה הסכמה לתנאי השימוש של אתר TheMarker

שלחו

סדרו את התגובות | מהאחרונה לראשונה ▼

על סדר היום

**"כשקניתי דירה לבת שלי
והבנק הקפיץ לי את הריבית,
הבנתי שיש לי בעיה בדירוג"**

**מכתב מרידור: כתב אישום
נגד כ"ץ ונתניהו שעלול
לעלות למדינה מיליארדים**

**"התלמידים משתגעים בזום":
המומחה שישנה כל מה
שחשבתם על חינוך בימי**

קורונה

268

**שכונה בשבוע | "אנחנו
משלמים 6,100 שקל לחודש
על דירת 6 חדרים - ויש לנו
גם דירת 4 חדרים"**
יעל בלקין

**שכר של 3,750 שקל בחודש,
שעתיים וחצי עבודה ביום,
ללא תואר: מי רוצה להיות
מורה?**
ליאור דטל

**דרך חדשה | לפני הקורונה
היא הרוויחה 7,000 שקל
בחודש, עכשיו 1,000 שקל
ביום**
ענת ג'ורג'י

הצג עוד

**מערכת | הנהלה | רכשו מנוי | ביטול מנוי דיגיטלי |
שאלות ותשובות | צרו קשר | פרסמו אצלנו | הצהרת נגישות**

חדשות, ידיעות מהארץ והעולם - הידיעות והחדשות בעיתון הארץ. סקופים, מאמרים, פרשנויות ותחקירי עומק באתר האיכותי בישראל
© כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון הארץ בע"מ